BU
BAITURSYNULY UNIVERSITY

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КЕАҚ «АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ ӨҢІРЛІК УНИВЕРСИТЕТІ»
ӨМІРЗАҚ СҰЛТАНҒАЗИН АТЫНДАҒЫ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ИНСТИТУТЫ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

«ҚАЗІРГІ ӘЛЕУМЕТТІК МӘДЕНИ ЖӘНЕ ГЕОСАЯСИ НАҚТЫЛЫҚТАҒЫ ҚҰНДЫЛЫҚТАР – ТӘРБИЕНІҢ ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ НЕГІЗІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ

I КІТАП

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

«ЦЕННОСТИ КАК КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА ВОСПИТАНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ И ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ РЕАЛИЯХ»

МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ

I КНИГА

Қостанай қ., 2025 ж.
г. Костанай, 2025 г.

УДК 37.02
ББК 74.00
Қ 22

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Куанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлыгасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Скударева Галина Николаевна**, педагогика ғылымдарының докторы, доцент, Ресейлік Мәскеу облысындағы Мемлекеттік жоғары білім беру ұйымы «Мемлекеттік гуманитарлық-технологиялық университеті» ректоры, педагогика кафедрасының меңгерушісі, Ресей; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы,** филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна,** PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанайөңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдасты- рылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Ы. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

Қ 22 Қазіргі әлеуметтік мәдени және геосаяси нақтылықтағы құндылықтар - тәрбиенің тұжырымдамалық негізі: Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: І Кітап, 27 ақпандағы 2025 жылдың – Қостанай: Ахамет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2025 .– 1916 б. = Ценности как концептуальная основа воспитания в современных социокультурных и геополитических реалиях: Материалы международной научно-практической конференции: І книга, 27 февраля 2025 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2025.–1916 с.

ISBN 978-601-356-498-2

Жинақта Алтынсарин оқуларының «Қазіргі әлеуметтік мәдени және геосаяси нақтылықтағы құндылықтар – тәрбиенің тұжырымдамалық негізі» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының материалдары жарияланған. Бұл Қазақстандық білім беру жүйесіндегі балалар мен жастарды тәрбиелеудің құндылық-тарытуралы зерттеулер, еліміздің ұлттық біртұтас тәрбие бағдарламаны жүзеге асыфру жолдары, жас ұрпақты тәрбиелеуде халықаралық және отандық тәрбие мәселелрі ескеру жолдары, мектеп пен отбасының қоғамдық тәрбие күштерін біріктіру туралы пікірлері, зерттеу ұсынылымдары туралы мақалалар жинақталған.

Жинақта білім беруде ұлттық тәлім-тәрбие құндылықтарны еңгізудің өзекті мәселелері, озат тәжірибелер, біртұтас тәрбиенің бағыт-бағдарымен тенденцияларын айқындалып, сондай-ақ қолжетімділікпен инклюзивтілікті қамтамасыз ету, барлық деңгейлердегі мазмұнның құндылық аспектісін өзектендіру, білім беру ұйымдарында ашықтық пен ынтымақтастық ахуалын құру, білім беруді дамыту мен психологиялық-педагогикалық қолдаудың инновациялық форматтарымен тиімді тәжірибелерін енгізу, педагогикалық ғылым мен практиканы интеграциялау қарастырылған.

Конференция материалдары қазіргі білім беру контекстіндегі Ы. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының өзектілігін, оқытудың гуманистік теориясының ғылыми негіздерін, қазіргі педагогикалық білім берудегі ғылым мен практиканың өзара байланысы мәселесін шешу жолдарын, интегративті жүйе ретіндегі кәсіпке дейінгі педагогикалық білім берудің маңыздылығын, цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, педагогтардың тәрбие мәселелерін өз қызметтерінде шешу жолдары айқындалған.

Бұл жинақтың материалдарын ғалымдар, жоғары оқу орындары мен колледж оқытушылары, мектеп мұғалімдері мен мектепке дейінгі тәрбиешілер, педагог-психологтар, магистранттар мен студенттер пайдалана алады.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Ценности как концептуальная основа воспитания в современных социокультурных и геополитических реалиях», определяющие общие направленияи тенденции внедрения национальной программы «Біртұтас тәрбие», такие, как ценностные аспекты воспитания подрастающего поколения, анализ возможностей и лучших практик по внедрению единой программы воспитания, поддержка взаимодействия школ и семьи в воспитании ценностных ориентиров детей и молодежи, изучение путей создания безопасной и поддерживающей образовательной среды в организациях образования.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия Ы. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отчествоенном образовании, педагогической готовности педагогов к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-498-2
9 786013 564982

УДК 37.02
ББК 74.00

© Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2025
© Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2025

Әдебиеттер тізімі:

1. Құнанбаева, С. С. Білім беру жүйесіндегі тәрбие үдерісі. –Алматы.: «Білім», 2021. 82 б.
2. Жұмабаева, А. Т. Отбасы және тәрбие: теория мен практика. –Астана.: «Фолиант», 2020. 102 б.
4. Жарықбаев Қ., Игенбаева Б. Ақылдың кені. –Алматы: 2019. 78 б.
5. Байжанова, Г. А., Оразаева Ж. Б. Жастарды әлеуметтендірудің заманауи бағыттары. Алматы: «ҚазҰУ», 2018. 103 б.
6. Ибраимова Л.Қазақ халқының отбасылық тәрбиесі. –Алматы, «Нұрлы әлем», 2005. 56 б.

ӘОЖ 159.9:37.011.3

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНДЕГІ ПСИХОЛОГ ПЕН ТӘРБИЕШІЛЕРДІҢ ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСТІГІ

Кенжетаева Карлыгаш Амангелдіқызы
тәрбиеші
Туканова Айгерим Кайратовна
педагог–психолог

КМҚК «№8 «Балбөбек» бөбекжайы»
Семей қ., Қазақстан

Аңдатпа

Мақалада мектепке дейінгі білім беру процесіндегі психолог пен тәрбиешілердің өзара әрекеттестігі қарастырылады. Мектепке дейінгі жастағы балалардың психологиялық дамуы мен тәрбиесінде психологтың және тәрбиешінің бірлескен жұмысының маңыздылығы айтылады. Психолог балалардың эмоционалды жағдайын, мінез–құлқын және әлеуметтік дағдыларын бақылап, тәрбиешілерге балалардың жеке ерекшеліктеріне сәйкес әдістерді қолдануды ұсынады. Бұл ынтымақтастық баланың психологиялық жағдайын қалыпты деңгейде ұстап, оның жан–жақты дамуына ықпал етеді.

Түйін сөздер: *баланың психологиялық дамуы, өзара әрекеттестік, педагогикалық жұмыс, эмоционалды жағдай, балалардың әлеуметтік дағдылары.*

Аннотация

В статье рассматривается взаимодействие психолога и воспитателей в процессе дошкольного образования. Подчеркивается важность совместной работы психолога и воспитателей в психоэмоциональном развитии и воспитании дошкольников. Психолог отслеживает эмоциональное состояние, поведение и социальные навыки детей, предлагая воспитателям методы, соответствующие индивидуальным особенностям каждого ребенка. Это сотрудничество способствует поддержанию психоэмоционального благополучия ребенка и влияет на его всестороннее развитие.

Ключевые слова: *психологическое развитие ребенка, взаимодействие, педагогическая работа, эмоциональное состояние, социальные навыки детей.*

Abstract

This article discusses the interaction between psychologists and educators in the process of preschool education. The importance of joint work between psychologists and educators in the psychological development and upbringing of preschool children is emphasized. The psychologist monitors the emotional state, behavior, and social skills of the children, while offering educators methods tailored to the children's individual characteristics. This collaboration helps maintain the child's psychological well–being and contributes to their overall development.

Key words: *child psychological development, interaction, pedagogical work, emotional state, children's social skills.*

Қазіргі уақытта балалардың психологиялық дамуында мәселелердің көптігімен олардың әлеуметтік бейімделуінде қиындықтар туындайды, сондықтан психолог пен

тәрбиешінің үйлесімді жұмыс жасауы балаға жан-жақты қолдау көрсетуге мүмкіндік береді.

Мектепке дейінгі мекемелерде тәрбиеші мен психологтың бірлесіп жұмыс істеуі баланың эмоционалды, интеллектуалды және әлеуметтік дамуына оң әсерін тигізеді.

Баланың психологиялық жағдайын ерте анықтап, тиісті әдістерді қолдану арқылы оның дамуын дұрыс бағытта қалыптастыру маңызды.

Бұл мәселенің өзектілігі бүгінгі таңда мектепке дейінгі білім беру жүйесінің сапасын арттыру мақсатында зерттеліп, тәжірибеде қолданылуы тиіс.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпы міндетті білім беру стандартында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мазмұнында балалар өмірін сақтау және денсаулығын нығайтуға, оларды салауатты өмір салтының құнды–лықтарына баулуға, баланың жеке басын үйлесімді дамытуға, жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарға баулу арқылы оның мүдделерін қанағаттандыру мен қабілеттерін дамытуға, баланың қоғамдық-әлеуметтік, табиғи ортада өмір сүруімен жемісті іс-әрекеттенуіне мүмкіндік беретін жеке тұлғаның әлеуметтік-рухани қасиеттерін қалыптастыруға, коммуникативтік, танымдық, ойындық және басқа да белсенділіктерді ынталандыру, білім алудағы қажеттілікті қалыптастыруға, бастамашылдықты, білуге құштарлықты, еркін бастамашылықты, өзін-өзі шығармашылық тұрғысынан көрсетуге деген қабілеттіліктерін дамытуға, әрбір баланың сезімталдық саулығын қамтамасыз етуге, оның өзін-өзі жақсы сезінуін дамытуға бағытталған. [1].

Психология саласындағы жетекші ғалымдардың бірі ретінде, Гальперин балалардың ойлау және танымдық процестерінің дамуында педагог пен психологтың рөліне мән берген. Оның зерттеулері мектепке дейінгі кезеңде баланың тұлғалық және интеллектуалдық дамуының негіздерін зерттейді [2].

Эльконин балалардың психологиялық дамуы мен ойын әрекетінің маңызын зерттеген. Оның теориясы мектепке дейінгі балалардың жан-жақты дамуын қамтамасыз етуде педагогикалық және психологиялық жұмыстың үйлесімділігінің маңызды екенін көрсетеді [2].

Қазақстандық ғалым Ж.Қ. Жарықбаев педагогика мен психология саласындағы еңбектері мектепке дейінгі білім берудің ерекшеліктерін қамтиды. Баланың психологиялық және әлеуметтік дамуына ерекше көңіл бөледі. Психолог пен тәрбиешінің бірігіп жұмыс жасауының бала тәрбиесіне әсері зерттелген. [4].

Монтессори [5] білім беру жүйесі балалардың жеке ерекшеліктеріне негізделген, бұл тәрбиешілер мен психологтардың жұмысының үйлесімділігін арттырады. Оның теориясы балалардың өзін–өзі дамытуына, эмоционалдық және когнитивті дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

Мектепке дейінгі ұйымдарда білім сапасын арттыру аса маңызды мәселе, ол үшін жалпы және негізгі жағдайларды жақсарту басты міндеттер қатарында.

Біріншіден, білім мен тәрбие беруге арналған дамытушы ортаны жабдықтау қажет десек, ол мектепке дейінгі кезеңнің өзіндік ерекшелігі мен құндылықтарын сақтайтын, баланың табиғатына бағытталу шарт.

Екіншіден, тәрбие мекемесінің басшысы мен тәрбиеші педагогтар қауымы кәсіби шеберліктерін үнемі шыңдап, білімін жетілдіруге жүйелі көңіл бөліп, ұжымның шығармашылық бағыт–бағдарын айқындап, оны жүзеге асыруға белсенділікпен атсалысуға және жағымды психологиялық ахуалдың тұрақтануына ықпал ету қажет.

Сондай–ақ, отбасының сұранысы мен талап–тілектерін қанағаттандыру және білім мен тәрбиенің балаға берілген үрдісі жайында ата–анамен үнемі бірлескен ынтымақта негізде жұмыс істеу де өте маңызды танытады.

Үшіншіден, балабақшада еңбек етуге толық жағдай жасалып, тәрбиелеу мен білім берудің технологияларын сауатты меңгеріп, психологиялық әдіс–тәсілдер жүйесін кәсіби шеберлікпен игеріп, оны тәжірибеде пайдалануға шығармашылықпен жұмыстану болып табылады.

Психологтың мектепке дейінгі ұйымдағы балалар тұлғасының дамуына кедергі келтіретін факторларды анықтайды, әртүрлі психологиялық (психологиялық профилактикалық, дамытушылық және консультациялық) көмек көрсетеді. Қажет болған жағдайда ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауға қатысады және балаларға, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке дамытушы бағдарламаларды, сондай-ақ оны педагог–ассистент іске асыру үшін балалардағы проблемалық мінез–құлықты жеңу бойынша бағдарламаларды жасайды, оларды жеке, шағын топта және жалпы топтық дамытушы сабақтарда іске асырады.

Мектеп жасына дейінгі шығармашыл дарынды балаларға психологиялық қолдау көрсетеді, олардың дамуына, шығармашылық қабілеттерінің ашуға ықпал етеді. Ата–аналарға, тәрбиешілерге және педагогтерге консультациялық көмек көрсетеді. Белгіленген нысан бойынша құжаттаманы жүргізеді, педагогикалық, әдістемелік кеңестердің жұмысына, ата–аналар жиналыстарын, сауықтыру, тәрбиелеу және білім беру ұйымының жұмыс жоспарында қарастырылған басқа да іс–шараларды өткізу бойынша жұмысқа қатысады. Кәсіби құзыреттілігін арттырады, мектеп жасына дейінгі балалармен психологиялық жұмыстың заманауи әдістері мен технологияларын қолданады.

Мектепке дейінгі ұйымдардың тәрбиешілері мен психологтарының өзара әрекеттестік міндеттері өте маңызды, себебі балалардың психоэмоционалдық және әлеуметтік дамуы осы екі маманның тығыз ынтымақтастығы арқылы жүзеге асады. Бұл өзара әрекеттестік міндеттерін бірнеше негізгі бағытқа бөліп қарастыруға болады:

1. Баланың психоэмоционалдық дамуын қолдау

Психологтың міндеті: Балалардың эмоциялық жағдайын бақылау, олардағы стресс, қорқыныш немесе мазасыздық сияқты мәселелерді анықтап, оларды түзету үшін қажетті психологиялық көмек көрсету.

Тәрбиешінің міндеті: Баланың психоэмоционалдық жағдайын қолдау үшін психологтың әдістерін пайдалана отырып, топтық жұмыста балалардың әлеуметтік дағдыларын дамыту, олардың жеке тұлғалық ерекшеліктерін ескере отырып, қолдау көрсету.

2. Қиын балалармен жұмыс істеу

Психологтың міндеті: Қиын мінез–құлықты балаларды зерттеу, олардың психологиялық проблемаларын анықтау және түзету шараларын ұсыну. Баланың өзін–өзі басқаруын, эмоционалдық күйін реттеуге арналған арнайы әдістер мен жаттығуларды әзірлеу.

Тәрбиешінің міндеті: Психолог ұсынған әдістер мен тәсілдерді балалармен жұмыс істегенде қолдану, баланың мінез–құлқындағы өзгерістерді бақылау, тәртібін оңалту үшін педагогикалық қолдау көрсету.

3. Баланың әлеуметтік дағдыларын дамыту

Психологтың міндеті: Баланың әлеуметтік дағдыларын дамыту үшін тренингтер мен арнайы психологиялық әдістер ұйымдастыру, олардың топтық жұмыстарда өзара әрекеттесуін бақылау.

Тәрбиешінің міндеті: Психологтың әдістерін қолдана отырып, балалардың өзара қарым–қатынас жасау дағдыларын дамыту, топтық ойындар мен іс–шаралар ұйымдастыру арқылы балалардың әлеуметтік қарым–қатынастарын нығайту.

4. Баланың оқу процесіне психологиялық қолдау көрсету

Психологтың міндеті: Баланың оқу процесіне психологиялық тұрғыдан қолдау көрсету, оқу үрдісіне қатысушы барлық балалардың танымдық, эмоционалдық және әлеуметтік қажеттіліктерін ескеру.

Тәрбиешінің міндеті: Психологпен бірлесіп оқу бағдарламаларын жүзеге асыру кезінде баланың жеке ерекшеліктерін ескеріп, оларды дамытуға бағытталған жұмыстар жүргізу, баланың оқу мотивациясын арттыру.

5. Психологиялық диагностика және мониторинг

Психологтың міндеті: Баланың психологиялық жағдайын, даму деңгейін және мүмкін болатын ауытқуларды диагностикалау. Диагностика нәтижесінде анықталған мәселелер бойынша тәрбиешілерге нақты ұсыныстар беру.

Тәрбиешінің міндеті: Психолог ұсынған диагностика нәтижелерін пайдаланып, баланың дамуын бақылау, баладағы өзгерістерді түсіну және қажетті педагогикалық әдістерді қолдану.

6. Психологиялық көмек көрсету және кеңес беру

Психологтың міндеті: Балаларға, ата–аналарға және тәрбиешілерге психологиялық кеңес беру. Балалардың мінез–құлқындағы ауытқуларды түзету үшін психолог балаларға жеке немесе топтық психокоррекциялық жұмыстар жүргізеді.

Тәрбиешінің міндеті: Психологтың кеңестері мен ұсыныстарын іске асыра отырып, баланың тәрбиесіне психологиялық тұрғыдан қолдау көрсету, балалармен жұмыс істеуде осы кеңестерді пайдалану.

7. Қақтығыстарды шешу дағдыларын дамыту

Психологтың міндеті: Балалар арасындағы қақтығыстарды шешудің психологиялық әдістерін үйрету. Тәрбиешілер мен балаларға қақтығыстарды конструктивті түрде шешуге арналған тренингтер өткізу.

Тәрбиешінің міндеті: Балалар арасындағы қақтығыстарды шешу кезінде психологтың ұсынымдарын қолдану, баланың өзін–өзі бағалауын арттыру және қарым–қатынас дағдыларын дамыту.

8. Ата–аналармен жұмыс

Психологтың міндеті: Ата–аналарға баланың психологиялық дамуы туралы кеңестер мен ұсыныстар беру, олардың балалармен қарым–қатынасында психологтың әдістерін қолдануға көмек көрсету.

Тәрбиешінің міндеті: Ата–аналармен байланыс орнатып, олардың баланы тәрбиелеудегі психологиялық әдістерді меңгеруін қамтамасыз ету. Ата–аналарға психологиялық ағарту жұмыстары мен тренингтер өткізу [6].

Мектепке дейінгі білім беру процесіндегі психолог пен тәрбиешілердің өзара әрекеттестігі – балалардың толыққанды дамуы үшін өте маңызды. Психолог пен тәрбиешілердің бірлескен жұмысы баланың психологиялық, әлеуметтік және эмоционалдық жағдайын ескере отырып, оның қажеттіліктеріне сәйкес білім беру және тәрбие жұмысын үйлестіруге мүмкіндік береді. Бұл өзара әрекеттестік балалардың психологиялық қауіпсіздігіне, әлеуметтік дағдыларын қалыптастыруға, когнитивтік және шығармашылық дамуына оң әсерін тигізеді.

Тәрбиешілер мен психологтардың өзара әрекеттестігі мектепке дейінгі білім беру процесінде баланың жан–жақты дамуына, психоэмоционалдық жағдайының тұрақтануына және әлеуметтенуіне үлкен әсер етеді. Олардың бірлескен жұмысы арқылы балаларға қажетті психологиялық және педагогикалық қолдау көрсетіледі, бұл баланың мінез–құлқының дұрыс қалыптасуына, оқу және әлеуметтік дағдыларының жетілуіне мүмкіндік береді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы, 2007 жыл 27 шілде № 319–III
2. Гальперин, П.Я., Балалардың ойлау және танымдық процестерінің дамуы. Мәскеу: Педагогика. 1983

3. Эльконин, Д.Б., Балалардың психологиялық дамуы мен ойын әрекетінің маңызы. Мәскеу: Просвещение.1978

4. Жарықбаев, Ж.Қ., Мектепке дейінгі білім беру ерекшеліктері мен педагогикалық психология. Алматы: Рауан. 2001

5. Монтессори, М., Білім беру жүйесі мен балалардың өзін–өзі дамытуы. Мәскеу: Академия. 1992

6. Выготский, Л. С., Психология и педагогика. Мәскеу: Просвещение. 1983

УДК 314.554

ПОДДЕРЖКА РОДИТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ РАЗВОДА: СОЦИАЛЬНОЕ ПАРТНЕРСТВО МЕЖДУ СЕМЬЕЙ, ШКОЛОЙ И ОБЩЕСТВОМ

Кенжетай Айман Үсенқызы
магистрант кафедры социологии
факультета журналистики и социальных наук
Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилёва
г. Астана, Казахстан

Аннотация

Статья рассматривает поддержку воспитания детей после развода через социальное партнерство между семьей, школой и обществом в Казахстане. Оценивается влияние этих структур на эмоциональное состояние детей и предлагаются пути их совместной работы для обеспечения поддержки и стабильности.

Ключевые слова: *развод, социальное партнерство, воспитание детей, психологическая поддержка.*

Аңдатпа

Мақала Қазақстандағы ата–аналардың ажырасуы жағдайында балаларды тәрбиелеуде қолдаудың әлеуметтік серіктестіктің рөліне арналған. Әлеуметтік институттардың – отбасы, мектеп және қоғам – баланың психоэмоционалды жағдайына әсері мен олардың ынтымақтастығы арқылы балаларды қолдау жолдары қарастырылған.

Түйінді сөздер: *ажырасу, әлеуметтік серіктестік, психологиялық қолдау, бала тәрбиесі*

Abstract

This article explores supporting child upbringing after divorce through social partnership between family, school and society in Kazakhstan. It discusses the impact of these institutions on children's emotional well–being and suggests ways of cooperation to ensure stable support.

Key words: *divorce, social partnership, child upbringing, psychological support.*

Развод родителей – это тяжелое испытание как для взрослых, так и для детей. Особенно актуальными эти проблемы становятся в Казахстане, где культура семьи и воспитания детей всегда была в центре общественного внимания. В условиях развода ценности воспитания, такие как любовь, поддержка, ответственность и уважение, могут быть под угрозой. В этой ситуации важным фактором, который может смягчить последствия развода для ребенка, является социальное партнерство между семьей, школой и обществом.

Согласно данным Министерства юстиции РК, за последние десять лет количество разводов в Казахстане значительно увеличилось. Так, если в 2010 году было зарегистрировано около 30 тысяч разводов, то в 2020 году их число возросло до 40 тысяч. Это свидетельствует о растущей социальной проблеме, которая затрагивает не только самих родителей, но и, в первую очередь, детей, находящихся в процессе разрушения семейных отношений [1].

ТӘРБИЕ ҚЫЗМЕТІНДЕГІ ОТБАСЫНЫҢ, МЕКТЕПТІҢ ЖӘНЕ ҚОҒАМНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК СЕРІКТЕСТІГІ

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

3 СЕКЦИЯ

СОЦИАЛЬНОЕ ПАРТНЕРСТВО СЕМЬИ, ШКОЛЫ И ОБЩЕСТВА В ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Абдулина Айгуль Сапаргалиевна, Дощанова Жанна Жумагалиевна	Сотрудничество семьи, школы и общества в процессе воспитания	**1377**
Абелева Диана Дархановна	Социальное партнерство – ключ к успешному воспитанию	**1382**
Агеева Анастасия Анатольевна	Социальное партнёрство дошкольной организации и семьи: современные подходы	**1385**
Aidarbekova Rauana Kairatbekovna, Kuatova Aigul Ainabekovna	Cooperation between the family and the educational system in bringing up the new generation	**1388**
Айткужина Меруерт Оразбековна	Қазіргі отбасы тәрбиесінде ұлттық құндылықтарды қолдану ерекшеліктері	**1394**
Айтпаева Алия Богдановна, Тогусаева Ажаргуль Казийкановна	Қазіргі заманғы тәрбие әдістерін балалардың әлеуметтік үрдіске тұлғалық қалыптасуы үшін отбасыларда қолдану	**1400**
Альжанова Айгуль Муратовна, Фаустова Елена Геннадьевна	Взаимодействие учителя с родителями в рамках факультативных занятий: пути развития и поддержки учащихся	**1403**
Альмаганбетова Макпал Кайратовна, Борибаев Айбар Кайржанович	Ұрпақты адамгершілікке тәрбиелеуде ұлттық құндылықтар басты құрал ретінде	**1407**
Аманкелдиева Айгерим Пиралиевна, Абушахметова Айниса Рахмановна	Студенттердің аитв/житс–мен өмір сүретін адамдарға деген әлеуметтік көзқарасы	**1412**
Әшім Аружан Мақсұтқызы	Как построить эффективное сотрудничество родителей и учителей в школах с инклюзивным образованием	**1417**
Бабалиева Азиза Бауыржановна	Тиімді білім беру үшін отбасы,мектеп және қоғам арасында мықты серіктестік құру	**1421**
Байбулатова Айгуль Жакеновна	Психолого–педагогические аспекты социального партнерства между семьей и колледжем в рамках программы «Біртұтас тәрбие»	**1424**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

3 СЕКЦИЯ

Баймагамбетова Дана Сабитовна, Дамбаулова Асемгуль Сериковна	Единство семьи, школы и общества в воспитании младших школьников	**1429**
Баймусина Ляззат Ибраевна Ундимисова Кульпаш Сейтпековна	Современные подходы к взаимодействию школы дополнительного образования с семьей: преодоление барьеров и создание гармоничного сотрудничества	**1432**
Барабаш Ольга Ивановна	Влияние семейного окружения на развитие детей и роль социального педагога в поддержке семей	**1435**
Бегежанова Райхан Карымжановна	Мектеп пен отбасының өзара әрекеттесуі ерекше білім беру қажеттіліктері бар баланың мектеп ортасына сәтті бейімделу факторы ретінде	**1439**
Бектемір Динара Қызырбекқызы	Тәрбие үдерісіндегі отбасы, мектеп және қоғамның өзара әрекеттестігі: әлеуметтік серіктестіктің маңызы мен тиімділігі	**1443**
Белышева Ирина Николаевна Булатова Резида Гадынановна	Роль социального партнерства семьи, школы и общества в формировании воспитательного процесса: взаимное влияние и поддержка в воспитании гармоничной личности	**1447**
Бельская Татьяна Александровна, Бельский Денис Геннадьевич	Партнёрство семьи, школы и общетва как фактор воспитания	**1450**
Бобрицкая Елена Анатольевна, Зайцева Елена Васильевна	Единство усилий: роль партнерства в воспитательной деятельности	**1454**
Букаева Шынар Калияскеровна	Бала тәрбиесінде мектеп пен ата–ананың ынтымақтастық қарым – қатынасы	**1458**
Бургард Маргарита Сергеевна, Пролыгина Динара Куанышбаевна	Совместное сотрудничество – путь к успеху	**1463**
Возная Екатерина Викторовна, Мычко Елена Ивановна	Социальное партнерство семьи и педагогов в детском саду	**1467**
Войкин Александр Андреевич, Горбаленко Кристина Дмитриевна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности	**1471**
Волошенко Наталья Ивановна, Засименко Ольга Викторовна	Социальное партнерство в процессе реализации воспитательных задач: опыт работы сельской малокомплектной школы	**1475**
Габдуллина Айгуль Тугельбаевна, Ормамбекова Асель Кайратовна	Оқушылардың тәрбиесіндегі отбасы, мектеп және әлеуметтік қоғамның рөлі	**1480**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

3 СЕКЦИЯ

Галиуллина Жулдызай Зарлыковна	Отбасы мен мектептің өзара қарым–қатынасының тиімділігі	**1485**
Глушкова Евгения Сергеевна	Гармония воспитания: семья, школа и общество – единый вектор развития	**1488**
Грабовенко Елена Валентиновна	Основы финансовой грамотности для школьников: как управлять своими деньгами?	**1491**
Губарь Светлана Владимировна, Арбагулова Асель Кабдуалиевна	Воспитание в единстве: роль партнёрства семьи, школы и общества	**1496**
Даумова Батима Бексултановна, Бексултанова Аягуз Кадырбековна	ЖОО – да тәрбие жүйесін оқытуда тәрбиенің мәні және құрылымы	**1500**
Джабага Динара Тлеубергеновна	Социальное партнерство семьи, школы и общества как успешное условие формирования семейных ценностей	**1505**
Дмитровская Татьяна Владимировна	Социальное партнерство как основа воспитания нового поколения	**1509**
Досжанова Алмагуль Асылкановна, Есетова Роза Еркебулановна	Ы. Алтынсарин мұрасы: балаларға кітап оқытудың құндылығын сезіндіру жолдары	**1514**
Дуйсенбаева Кымбат Ахметкызы	Әлеуметтік серіктестік негізінде баланың дамуын қолдау: мектеп психологының рөлі	**1517**
Дусмагамбетова Динара Канатовна, Шинибекова Гульшат Сайлауканова	Партнерское взаимодействие семьи и школы	**1521**
Дуспаева Гульмира Джамбуловна, Горобец Елена Васильевна	Сотрудничество семьи и школы – залог успешного решения задач воспитания школьников	**1526**
Дьяченко Наталья Валентиновна	Социальное партнерство: гармония традиций и инноваций в воспитании	**1529**
Дюсембаева Аксамал Сергазиевна, Баймағамбетова Динара Еркімбайқызы	Құндылыққа негізделген тәрбиені іске асырудағы педагог пен ата–ананың өзара ықпалдастығы	**1534**
Жакупова Багитжамал Габитовна, Сейлова Ляззат Алдабергеновна	Отбасылық құндылықтарды қалыптастырудағы мектептің рөлі	**1538**
Жамбулова Айгуль Жакановна	Отбасы мен мектептің өзара қарым–қатынасының тиімділігі	**1543**
Жангалиева Роза Есимхановна, Жукенова Гулпара Балтабаевна	Формирование цифрового аутизма у детей: причины и последствия	**1547**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

3 СЕКЦИЯ

Жантлесова Мадина Хамзаевна, Омарова Гульсана Ержигитовна	Өскелең ұрпақты тәрбиелеуде отбасы мен мұғалімнің өзара байланысының маңыздылығы	**1511**
Жанулу Асель Алексеевна, Абильгазина Жанар Тулегеновна	Создание единого воспитательного пространства: сотрудничество семьи и школы	**1555**
Жетписбаева Айсылу Айратовна Абдиркенова Ақбидаш Капановна	«Ақпараттық мәдениет» ұғымының мәні мен мазмұнына ғылыми теориялық шолу	**1561**
Жихарева Татьяна Борисовна, Тусова Айгуль Аманжоловна	Вовлечение родителей в процесс детского развития, воспитания и обучения	**1565**
Жобалаева Карлыгаш Темиржановна, Демесенова Татыгуль Туяковна	Бала тәрбиесіндегі ажырамас үштік одақ: отбасы, мектеп, қоғам	**1569**
Жумабекова Аида Асановна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности обучающихся с особыми образовательными потребностями	**1572**
Жумагалиева Асем Амиржановна, Рамазанова Салтанат Кинаевна	Триада воспитания: взаимодействие родителей, педагогов и социума	**1576**
Ибрагим Айдос Ерболұлы, Мамбеталина Алия Сактагановна	Влияние социальных сетей и онлайн–коммуникации на раннее выявление зависимостей у подростков: возможности и риски	**1579**
Идрисова Жанна Жакановна	Взаимодействие воспитателя и родителей в процессе профессионального самоопределения старшеклассников	**1583**
Иманкулова Шолпан Аскаровна	Білім беру жүйесіндегі балалар мен жастарды тәрбиелеудің құндылықтары: тәжірибе, проблемалар және шешімдер	**1586**
Каленова Гульбарам Сартайқызы	Күш–жігердің бірлігі: отбасы–мектеп– қоғам – жеке тұлғаны тәрбиелеудегі маңызды рөлі	**1590**
Калиниченко Оксана Викторовна, Назмутдинов Ризабек Агзамович	Особенности реализации социального партнерства в образовании	**1593**
Камзинова Гульжанна Оралбековна	Роль социального партнерства между семьей, школой и обществом в формировании ценностных ориентиров и воспитании личности ребенка в условиях современного общества	**1597**
Кандалина Татьяна Валентиновна	Воспитывающая среда на основе сотрудничества семьи и школы	**1601**
Каппасова Шамшырак Еркиновна	Тәрбие процесінде отбасы, мектеп және қоғам арасындағы өзара әрекеттесудің маңыздылығы	**1605**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

3 СЕКЦИЯ

Карибаева Ганди Токтаровна, Мухамедкалиева Бибигуль Марденовна	Тәрбие қызметіндегі отбасының, мектептің және қоғамның әлеуметтік серіктестігі	**1609**
Кенжетаева Карлыгаш Амангелдіқызы, Туканова Айгерим Кайратовна	Мектепке дейінгі білім беру процесіндегі психолог пен тәрбиешілердің өзара әрекеттестігі	**1612**
Кенжетай Айман Үсенқызы	Поддержка родителей в условиях развода: социальное партнерство между семьей, школой и обществом	**1616**
Кенжина Бахиткуль Казеновна	От семьи к обществу: путь воспитания через партнерство	**1619**
Клещенкова Алина Андреевна, Щеглова Наталья Михайловна	Взаимодействие семьи, школы и общества как основа эффективного воспитания	**1622**
Козлова Светлана Павловна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности	**1626**
Колесник Ирина Сергеевна	Модели социального партнерства в воспитательной деятельности: примеры успешных практик и программ, направленных на объединение усилий всех участников воспитательного процесса	**1631**
Колмурзинова Балжан Токторбаевна, Ерденова Назгуль Бабашевна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности	**1635**
Комиссарова Елена Александровна, Ахметбекова Жанар Сайлаубайкызы	Интеграция дошкольного образования в единое образовательное пространство	**1638**
Криштова Надежда Сергеевна, Лясота Владислава Вячеславовна	Использование инновационных форм работы с родителями воспитанников в условиях реализации проекта «Үндестік»	**1642**
Кусаинова Карлыгаш Есенгельдыновна, Ануфриева Арина Васильевна	Социальное партнерство семьи и школы в сфере воспитания: векторы взаимодействия	**1646**
Кушкинбаева Асем Серикбаевна, Кущугулова Асель Маулетовна	Взаимодействие школы и семьи в процессе раннего самоопределения учащихся при выборе профессии	**1650**
Қылышбекова Айдана Қылышбекқызы	Баланы психологиялық әл–ауқатын қалыптастырудағы қоғамның, мектептің және отбасының рөлі	**1656**
Лемехова Вера Константиновна	Инклюзивное образование: роль партнёрства в интеграции детей с особыми образовательными потребностями	**1659**
Липинская Евгения Эдуардовна Танасейчук Светлана Владимировна	Взаимодействие семьи и школы: проблемы и пути решения	**1662**

[МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ](#)

[3 СЕКЦИЯ](#)

Майленова Аида Аяшевна	Синергия воспитания: Альянс семьи, школы и общества для гармоничного развития ребенка	**1667**
Макаева Жанара Ашимовна	Роль социального партнерства в практике учителя казахского языка в детском саду	**1670**
Маканова Анар Жарулловна	Педагогические условия становления позитивного отношения учащегося к окружающему миру	**1674**
Маканова Гульнара Исенкильдаевна, Ахмадиева Макпал Бейсембаевна	Роль семьи, колледжа и предприятий в формировании профессиональных навыков студентов	**1679**
Маралбаева Жалынсын Ульмесхановна, Фатеева Юлия Юрьевна	Единство в воспитании: социальное партнерство семьи, школы и общества как ключ к развитию молодёжи	**1682**
Махмутова Мархаба Даулетжановна, Молдахметова Алия Досымбековна	Исследование влияния метода ТРИЗ на развитие креативного мышления учащихся 7 классов на уроках искусства	**1685**
Мендаулетова Нургуль Шамбиловна, Мендаулетов Алмаз Турсунбаевич	Тәрбиелік үдерісті арттыру ретіндеотбасы мен мектеп арасындағы әлеуметтік серіктестік	**1690**
Молдабекова Нургул Рахимжановна	Тәрбие қызметіндегі отбасының, мектептің және қоғамның әлеуметтік серіктестігі	**1695**
Молдабекова Сандугаш Кайрхановна, Сыздыкова Баян Рамазановна	Профессиональное становление студентов в современных условиях вуза	**1698**
Моренко Иван Михайлович, Магун Татьяна Ярославовна	Комплексное физическое воспитание в реабилитации людей с ограниченными возможностями	**1701**
Муравьева Людмила Александровна, Михайлова Ксения Борисовна	Родительству стоит учиться! Родительству стоит учить!	**1704**
Мурзагалиева Алия Абдулловна, Калинина Анастасия Александровна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в деятельности вечерней школы	**1709**
Мустафинов Дархан Батырханович, Чемоданова Галина Иосифовна	Корреляция между академической успеваемостью и профессиональной готовностью подростков	**1712**
Newолодская Елена Геннадьевна, Бажин Павел Борисович	Сотрудничество семьи и школы по развитию учебной мотивации младших подростков	**1716**
Нургожина Гульзира Абикеновна	Білім беру қызметіндегі отбасының, мектептің, қоғамның әлеуметтік серіктестігінің маңызы	**1720**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

3 СЕКЦИЯ

Оводнева Софья Владимировна	Сотрудничество семьи, образовательных учреждений и общественных молодёжных организаций в области профилактики негативного воздействия цифровой среды	**1723**
Олексюк Тамила Владимировна, Варварова Оксана Фанильевна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности	**1727**
Омельчук Анна Михайловна, Бауэр Анастасия Владимировна	Взаимодействие семьи и школы как фактор успешной социализации ребёнка	**1730**
Панькова Светлана Леонидовна	Социальное партнёрство семьи, школы и общества: проблемы, возможности сотрудничества и перспективы	**1733**
Пензина Нина Александровна	Синергия воспитания: роль семьи, школы и общества в формировании личности	**1739**
Пірімбетова Манат Оразәліқызы	Мектеп логопедінің рөлі: балалардың тілдік дағдылары мен әлеуметтік бейімделуін дамыту	**1743**
Полторацкая Алёна Юрьевна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности: ключ к гармоничному развитию личности	**1747**
Пращур Марина Валерьевна	Вместе к успеху: партнёрство семьи, школы и общества	**1750**
Сабитова Асия Азирхановна	Тәрбие қызметіндегі отбасының, мектептің және қоғамның әлеуметтік серіктестігі	**1754**
Сакенова Зарина Аскаровна, Даненова Аида Сайрановна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности	**1758**
Салыков Амангельды Сапышович, Зубко Наталья Николаевна	Создание условий для формирования основы профессионального самоопределения обучающихся дополнительного образования во взаимодействии с семьей и школой	**1761**
Сарсенбаева Жанат Каратаевна	Взаимодействие семьи и школы	**1764**
Сауекенова Айнур Галымовна, Султанова Асылай Галымовна	Тәрбие қызметіндегі отбасының, мектептің және қоғамның әлеуметтік серіктестігі	**1768**
Сафина Лариса Владиславовна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности	**1774**
Сейткалиева Айна Султангалиевна	Сотрудничество семьи, школы и общества в воспитательном процессе	**1779**
Серкешбаева Гүлжанат Нұрмағамбетқызы	Тұлға қалыптастырудағы фольклордың тағылымдық мәні	**1784**
Серова Людмила Валерьевна	Синергия воспитания: школа, семья, общество	**1787**
Сияфутдинова Зарина Фангатовна	Активное сотрудничество с родителями в	**1793**

	детском саду с использованием интерактивных технологий через работу школы ПАП	
Султанова Ажар Каиргельдиновна, Лазаренко Дарья Дмитриевна	Организация работы с семьёй по патриотическому и нравственному воспитанию младших школьников с использованием ИКТ	**1796**
Сынабаева Акмарал Мусатраковна	Отбасы мен мектеп арасындағы байланыс: тәрбие процесіндегі өзара түсіністік пен қолдау	**1800**
Тойбазарова Марал Аймаганбетовна	Ғылыми–педагогикалық консалтинг педагогтердің кәсіби дамуын сүйемелдеу құралы ретінде: тәжірибе, проблемалар мен бағыттар	**1804**
Трухан Наталья Олеговна, Алабаева Сымбат Кайркеновна	Взаимодействие семьи и школы в воспитательной деятельности	**1807**
Тулебаева Алия Фазылхановна, Шинкаренко Вера Ивановна	Социальное партнёрство семьи и школы в воспитательной деятельности	**1811**
Унасбаева Гульжан Алгабековна	Проблемы человеческой природы в произведениях Адольфа Арцишевского	**1816**
Уразбекова Кульбарам Жаксылыковна	Социальное партнерство дошкольной организации с родителями воспитанников	**1819**
Уралбаев Амагельды Абишевич, Клопоцкая Любовь Васильевна	Развитие интеллектуальных и творческих способностей учащихся начальных классов посредством обучения игре в шахматы	**1823**
Фатхудинова Ирина Владимировна	Безопасность труда начинается с детства	**1826**
Хайруллина Оксана Нурулловна, Хайруллин Хикмэт Нуруллович	Организация психолого – педагогической информационно – просветительской деятельности с представителями родительской общественности в вопросах семейного воспитания	**1830**
Харченко Ольга Геннадьевна	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности: ключ к успешному воспитанию детей	**1835**
Хилимончик Наталья Александровна	Сотрудничество школы и семьи в развитии у младших школьников интереса к чтению	**1838**
Чайка Камила Юрьевна, Демисенова Шнар Сапаровна	Готовность ребенка к обучению в школе как психолого–педагогическая проблема	**1841**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

3 СЕКЦИЯ

Шалгимбеков Айбек Батырханович	Формирование функциональной грамотности обучающихся посредством исторического краеведения	**1846**
Шатских Анастасия Александровна	Гармония воспитания: семья, школа и общество – единый вектор развития	**1849**
Шахматова Анастасия Ивановна, Мехова Галина Францевна	Взаимодействие семьи, школы и общества в воспитании ребенка с особыми образовательными потребностями	**1852**
Швец Наталья Алексеевна, Попова Ольга Викторовна	Инновационные среды и технологии воспитательной деятельности: партнерство профессиональной образовательной организации, школы, семьи, социума	**1856**
Шудабаева Назым Темирбековна, Нурмуканова Гульназ Тулендыевна	Организация внеурочной деятельности обучающихся с особыми образовательными потребностями в условиях инклюзивного образования	**1860**
Шхан Нұрлан Елемесұлы	«Біртұтас тәрбие» бағдарламасы аясындағы тағылым бағдарламасы	**1864**
Шымбергенова Акмарал Бахытжановна	Исследовательская работа по литературному краеведению: путь к формированию гражданской позиции и патриотизма	**1870**
Щетинкина Светлана Ефимовна	О роли социального партнерства семьи, школы и общества в учебно–воспитательном процессе	**1872**
Яйчук Татьяна Владимировна	Консолидация усилий семьи, школы и общества как фактор успешной социализации личности школьника	**1877**
Ясменко Руслан Александрович	Социальное партнерство семьи, школы и общества в воспитательной деятельности на уроках физической культуры	**1880**

Содержание пленарных докладов / Пленарлық баяндамалар мазмұны **1884**

Содержание 1 секции / 1 секция мазмұны **1885**

Содержание 2 секции / 2 секция мазмұны **1901**

Содержание 3 секции / 3 секция мазмұны **1907**